

Aan
de gemeenteraad

Datum 3 oktober 2023
Zaaknummer 2023-0142961
Betreft Vaststellen Omgevingswet: eerste wijziging
legesverordening

Vergadering van
Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Mobiliteit, Milieu & Economie
Auteur: Eelco Hoff
E-mail: e.hoff@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

de eerste wijziging van de Legesverordening 2024 vast te stellen.

Deadline

31 december 2023. Dit voorstel is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) per 1 januari 2024.

Raadsvoorstel

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De bevoegdheid voor het vaststellen van de legesverordening ligt bij de raad.

Wat is het doel?

Het doel van de eerste wijziging van de legesverordening 2024 is om gesteld te staan voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb). Zonder een legesverordening die op beide nieuwe wetten aansluit kunnen op veel onderdelen geen leges worden geheven.

De nieuwe wetgeving leidt tot twee belangrijke wijzigingen in de legesverordening. Onder de Omgevingswet wijzigen de regels voor bedrijven naar een stelsel van regels voor milieubelastende activiteiten. Nieuw is daarbij ook dat er leges voor milieubelastende activiteiten kunnen worden geheven. Onder het huidige stelsel zijn leges voor milieuvergunningen niet mogelijk. In samenspraak met de gemeenten in Zuid-Holland Zuid kiest het college voor zoveel mogelijk kostendekkende tarieven voor milieubelastende activiteiten. De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid heeft de tarieven op basis van de te verwachten kosten bepaald. In de regio Zuid-Holland Zuid worden gelijke tarieven voor de milieubelastende activiteiten voorgesteld.

De tweede belangrijke wijziging komt voort uit de Wkb. Op grond van de Wkb moet de vergunning voor bouw worden opgesplitst in een ruimtelijk en een technisch deel. Voor bouwwerken in gevolgklasse 1 vervallen de technische onderdelen bij vergunningverlening en toezicht vanuit de gemeente. De initiatiefnemer zal voor deze technische taken een kwaliteitsborger moeten gaan inhuren. Gevolgklasse 1 betreft eenvoudige bouwwerken, maar die maken wel een groot deel uit van de aanvragen. Ongeveer 75% van de aanvragen voor bouw valt onder gevolgklasse 1. Waar

de technische taken voor de gemeente wegvallen, vallen ook de legesinkomsten voor het technische deel weg.

Wat zijn per besispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

De legesverordening moet worden aangepast op de Omgevingswet en de Wkb en moet gelijktijdig met die wetten in werking kunnen treden. Zonder aansluiting kunnen op veel onderdelen geen leges worden geheven.

Voor de eerste wijziging van de Legesverordening 2024 is gebruik gemaakt van de nieuwe modelverordening die door de VNG is ontwikkeld.

Voor de tarieven is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij bestaande tarieven en kosten. Bij nieuwe onderdelen, waarbij leges voor milieubelastende activiteiten de belangrijkste is, zijn de tarieven op basis van de geraamde kosten door de Omgevingsdienst bepaald.

Door de invoering van de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) moet onderscheid worden gemaakt in een technisch en een ruimtelijk deel bij de activiteit bouwen. De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid heeft hiervoor een analyse gemaakt van de bouwaanvragen uit 2021. Het resultaat daarvan is dat verreweg de meeste kosten zitten in het ruimtelijk deel, zeker voor bouwwerken in gevolgklasse 1. De inzet op de technische aspecten bij eenvoudige bouwwerken is al jarenlang laag, dat is een gevolg van integraal (bouw, brandveiligheid, milieu) en risicogericht werken, zowel bij vergunningverlening als bij toezicht. In de opzet van de betreffende legesartikelen zijn we dicht gebleven bij de huidige tarievenopbouw, de tarieven zijn alleen verdeeld in een technisch deel en een ruimtelijk deel. Het technisch deel is het legesdeel dat als gevolg van de Wet kwaliteitsborging bouwen voor alle bouwwerken in gevolgklasse 1 gaat wegvallen.

Voor een overzicht van alle wijzigingen verwijzen we u naar de bijgevoegde toelichting.

Het rijk erkent dat de Wkb nieuwe taken geeft voor gemeenten. Deze nieuwe taken zijn bovendien niet legesgebonden en kunnen dus niet vanuit legesinkomsten worden gefinancierd. Om die reden ontvangen gemeenten voor de periode 2023 t/m 2026 een rijksbijdrage. Deze rijksbijdrage wordt via het raadsvoorstel Septembecirculaire 2023 in de begroting verwerkt. Voor Dordrecht bedraagt die uitkering ongeveer € 60.000,- per jaar.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

Er worden nieuwe legestarieven geïntroduceerd, waarvan de leges voor milieubelastende activiteiten de belangrijkste is. Dat zijn op het oog ook forse tarieven. We streven hierbij wel naar een hoge mate van kostendekkendheid. Om een gelijk speelveld te creëren is binnen de regio Zuid-Holland Zuid afgesproken om uit te gaan van gelijke tarieven, op voorstel van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid zal de kosten monitoren zodat we kosten en legesinkomsten kunnen vergelijken en de tarieven indien nodig kunnen bijstellen.

De tarieven voor het technisch deel bij de activiteit bouwen zijn laag, zeker ten opzichte van de tarieven voor het ruimtelijk deel. Het legesvoordeel is straks voor de aanvrager dus beperkt, terwijl hij wel een kwaliteitsborger moet gaan inhuren. Met de kosten voor de kwaliteitsborger meegeteld is de verwachting dat de aanvrager straks duurder uit is. Dat is een gevolg van de Wkb, die ook uitdrukkelijk bedoeld was om een betere kwaliteit te krijgen van zowel de plantoetsing als het toezicht op de technische onderdelen. De verdeling in het technisch en ruimtelijk deel is gebaseerd op een analyse op basis van 2021. Als we de doorvertaling maken naar aanvragen en legesinkomsten in de eerste helft van 2023 dan zijn de tarieven voor het technisch deel nog te hoog en vallen er teveel legesinkomsten weg. Om die reden worden de tarieven in hoofdstuk 2 extra verhoogd (zie onder 'Hoe wordt dit betaald').

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Dit voorstel komt voort uit de invoering van de Omgevingswet en de Wkb en is gebaseerd op de modelverordening van de VNG. Het voorstel is intern afgestemd en getoetst en is afgestemd met de Omgevingsdienst en de regiogemeenten. De Omgevingsdienst heeft als uitvoeringsorganisatie belangrijke bouwstenen geleverd voor deze eerste wijziging.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Het vaststellen van de Legesverordening 2024.

Hoe wordt dit betaald?

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb hebben gevolgen voor de uitvoeringskosten, de (leges)inkomsten en de kostendekkendheid.

Uitvoeringskosten

Wat betreft de uitvoeringskosten vallen met de invoering van de Wkb de huidige technische taken van vergunningverlening voor en toezicht op bouwwerken in gevolgklasse 1 weg. De uitvoeringskosten bij de Omgevingsdienst nemen daardoor met ongeveer € 200.000,- per jaar af. De invoering van de Wkb brengt echter ook nieuwe gemeentelijke taken met zich mee. Dat betreft het afhandelen van meldingen van kwaliteitsborgers en het toezicht houden op en zo nodig handhaven bij zaken die worden gemeld omdat ze niet voldoen. Ook deze kosten worden geraamd op circa € 200.000,- per jaar. De uitvoeringskosten blijven dus ongeveer gelijk.

(Leges)inkomsten

De voorgestelde knip in de leges voor bouwen in een technisch en een ruimtelijk deel is gebaseerd op een analyse van de Omgevingsdienst over de aanvragen van 2021. Als we die analyse betrekken op het verloop van legesinkomsten in 2023 dan nemen de legesinkomsten met circa € 250.000,- per jaar af. De verwachting is dat de nieuwe leges voor milieubelastende activiteiten ongeveer € 50.000,- per jaar opleveren. Per saldo verwachten we dus € 200.000,- minder legesinkomsten per jaar.

Voor de uitvoering van de Wkb-taken ontvangen we met ingang van 2024 een rijksbijdrage van circa € 60.000,- per jaar.

Voorstel legestarieven

Op de dekking van de uitvoeringskosten verwachten we € 200.000,- minder legesinkomsten en krijgen we een rijksbijdrage van € 60.000,-. Er resteert nog een afname van inkomsten van € 140.000,-. Het is wenselijk om die € 140.000,- te "repareren" en niet ten laste te laten komen van de algemene middelen. Dat kan op verschillende manieren. In de eerste plaats door de verdeling in de knip tussen het technisch en ruimtelijk deel te wijzigen. Het tarief van het ruimtelijk deel moet dan omhoog, het tarief voor het technisch deel omlaag. Het tarief van het technisch deel is echter al relatief laag. Het nog verder verlagen van dit tarief betekent dat een aanvrager in Dordrecht wat betreft bouwleges straks nauwelijks goedkoper uit is, terwijl hij wel een kwaliteitsborger moet gaan inhuren. Het college vindt een dergelijke tariefsaanpassing om die reden niet wenselijk.

In de tweede plaats kan de afname van legesinkomsten worden gecompenseerd door alle tarieven in hoofdstuk 2 te verhogen. Dat betreft de taken die vallen onder de Omgevingswet en de Wkb. Uitgaande van legesinkomsten over de eerste helft van 2023 moeten de tarieven met 4% worden verhoogd om de € 140.000,- te compenseren. Het college kiest voor deze laatste oplossing. De legestarieven voor kabels & leidingen doen daarin niet mee. Deze zijn in de modelverordening verplaatst van hoofdstuk 1 naar hoofdstuk 2.

De in de tarieventabel opgenomen bedragen zijn voor wat betreft de milieutaken overgenomen van de regionaal voorgestelde tarieven die door de Omgevingsdienst zijn bepaald. Alle overige tarieven zijn ten opzichte van de eerder bepaalde bedragen verhoogd met 7,4%, conform de Kadernota 2024. Deze tarieven zijn, met uitzondering van de tarieven voor kabels & leidingen, verder verhoogd met 4% om het verlies aan legesinkomsten vanwege de "bouwknip" te compenseren.

Met de voorgestelde tarieven en de rijksbijdrage blijven de inkomsten ongeveer gelijk. Tegelijk zijn de bouwactiviteiten en de daarmee samenhangende legesinkomsten moeilijk voorspelbaar en zijn de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb nog met veel onzekerheden omgeven.

De bouwleges zijn in de praktijk bepalend voor de legesinkomsten. In de tabel hieronder zijn de bestaande en nieuwe tarieven voor bouw ter vergelijking naast elkaar gezet.

Bouwkosten	Leges 2023	Leges 2023 + 7,4%	Legesvoorstel 2024 technisch deel	Legesvoorstel 2024 ruimtelijk deel
25.000	1.198	1.286	228	1.105
50.000	2.395	2.572	455	2.210
100.000	4.790	5.144	910	4.420

250.000	11.665	12.528	2.190	10.790
1.000.000	39.890	42.842	6.940	37.490

Vergelijking legestarieven bouw (alle bedragen in €)

Kostendekkendheid

Met de voorgestelde tariefswijzigingen behouden we een hoge mate van kostendekkendheid op hoofdstuk 2 van de legesverordening. De kostendekkendheid is onderdeel van de Begroting 2024.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

De inwerkingtreding van de eerste wijziging van de legesverordening 2024 is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb. De wijziging wordt verwerkt in de parallel door de raad vast te stellen legesverordening 2024. Bij de Omgevingsdienst moeten de wijzigingen goed worden ingeregeld om de heffing goed en juist te laten verlopen.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 3 oktober 2023 inzake Vaststellen Omgevingswet: eerste wijziging legesverordening;

gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;
gelet op de inwerkingtreding van de Omgevingswet;

b e s l u i t :

de eerste wijziging van de Legesverordening 2024 vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van